

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΡΙΤΤΑ ΜΠΑΣΣΟ, Η ΓΟΗΣΣΑ

Τό θέατρο Μπούκουρα και ο διακεκομμένος Ρίττα Μπάσσο. 'Ο ξεπερασμένος τών 'Αθηναίων με την 'Ιταλίδα ύψιφωνα. Λόντος και Δούκας. 'Ο Γεννάδιος προτείνει να... μεταφερθή τό Γυμνασίον στην Αίγινα! 'Η σάτυρξ του 'Ορφανιδίου. Δύο αντίζηλοι. 'Ο πκυγας του 'Αγγλου πρεσβευτού και του δημάρχου Καλλιφρονά. «Βάλτε του... δυο φανάρια!... κ.τ.λ.

'Η ιστορία του ελληνικού θεάτρου είνε πραγματικώς από τας πλέον ενδιαφερούσας ιστορίας που άγραφήσαν έως τώρα διά τόν τόπον αυτόν σχετικώς με τίς διάφορες εκδηλώσεις του. Δυστυχώς την ιστορία αυτή την απολαμβάνουμε σε σκορπιστές σελίδες, μέχρς του ο. κ. Νικ. Λάσκορη τήν έκδοσιν πλήρη, διδοντάς μας έτσι ένα μνημειώδες ιστορικό έργο, γιά τό όποιο θά του είμαστε εύχόμενος. Μιά άκόμη σελίδα σχετική με την ιστορία του ελλην. θεάτρου και τών αθηναϊκών δημοσίων θεαμάτων δημοσιεύουμε σήμερα έδω.

'Ενα άπ' τα πιο συζητάμενα αθηναϊκά θέατρα, πρό υδρόνια περίπου χρόνων, ήταν και το του Μπούκουρα.

Τό θέατρο του Μπούκουρα πού βρισκόταν πίσω από τό Βαρθάκειο, στην όδον Μεγάνδρου, άρχισε τίς παραστάσεις στίς 1840 μ' ένα 'Ιταλικό μελόδραμα. Πρωταγωνίστρια του 'Ιταλικού θιάσου ήταν ή περίβοητη Ρίττα Μπάσσο. 'Ο χρονικογράφος τής εποχής έκινει δέν άναφάρει άν ή Μπάσσο ήταν όφρατα, αλλά άν πανάνας βασίζεται στό γεγονός ότι είχε ξεπερράσει όλους τούς 'Αθηναίους τότε, πρέπει να παραδεχτή ότι ή Ρίττα ήταν όφρατα.

'Όταν έδωσε την υδρογενική της παράσταση έγραψε γιά αυτή ό ποιητής και βοτανολόγος 'Ορφανίδης στόν «Τοξότη» του: «Έρχοντο πολλοί συνάγοντες χρυσίον με προθυμίαν διά να τό καταθέτουν εις τόν βωμόν της Ρίττα Μπάσσο. Άμλλα μεγίστη έγινε διά ποσοτήτων χρηματικών, τό δέ περιεργον είνε ότι πολλοί άκρίτοι νέοι, θέλοντες να φανώσι μεγαλόδοτοι, πωλόντες φορέματα, κατέφθωσαν να προσφέρωσι διά τής τιμής αυτών τ' άνωφερή όφρα των'. Πολλοί ύπαλληλικοί έδανείσθησαν προς τριαντάκι τοίς έκατόν έκ του μηνιαίου μισθού των και δατείσι τινές διηγούνται ότι έξερρίθησαν εις τόν δίσκον καί όμολογία».

Από γέρο γλεντζέδες τής εποχής έκινει ή σάτυρξ Λόντος και ό Δούκας, είχαν έρωτευθεί μέχρι τρέλλας την 'Ιταλίδα ύψιφωνα.

'Ο Δούκας κάποιον βράδυ πού ή Ρίττα Μπάσσο έδειξε στό κοινό γυνιά τό πόδια της, σημάδθηκε στή μέση της πλατείνας του θεάτρου καί φώναξε:

— Ζήτω τό 'Ιταλικό θέατρο!...

Και ό Λόντος πού του λείπανε μ' οί δυο σείρες τών δοντιών του και δέν μπορούσε να προσφέρη τό ό όταν ένθουσιαζότανε με την Μπάσσο φώναζε μ' αυτός:

— Μπλόβο Λίτα!

'Ο Θόρυβος και ό ένθουσιασμός που προκάλεσε ή Ρίττα Μπάσσο στην 'Αθήνα κατά τό 1840 είνε άληθινά κάτι τό εκπληκτικό.

'Αρκεί να σημειώσουμε έδω ότι οί 'Αθηναίοι είχαν διακριθεί πρός χάριν της δέ δυο στρατόπεδα. Σ' έκείνους πού θαυμάζανε την Μπάσσο και σ' έκείνους πού πολεμούσαν τό 'Ιταλικό θέατρο έκείδη, όπως έλεγαν, «εξέφθωρε τα ήθη τών χρηστών και έντιμων πολιτών». Οί τελευταίοι έλαύντο «άνεργιστοί». 'Ο στρατηγός Μαρτυριάννης σ' άπομνημονεύματά του γράφει όφρατάτα πράγματα γιά τόν ξεπερασμένο τών 'Αθηναίων με την Μπάσσο. Άκόμη ό 'Ορφανίδης είχε γράψει πάρα πολλές σάτυρες γιά αυτήν.

'Εξ άλλου ό γυμνασιάρχης Γεννάδιος είχε προτείνει να μεταφέρουν... το... γυμνάσιον στην Αίγινα, γιά να ήσυχάζουνε καί οί μαθητές του πού κατόντησαν να πουλάνε τα βιβλία τους γιά ν' αγοράσουνε εισιτήρια και να πάνε τό βράδυ στό θέατρο, πού έπαίξε ή μαγευτική αυτή σειράνα!...

Τέλος ή Μπάσσο ύστερ' από τριάντα πέντε έδωσε κατήντες στόν Πειραιά καί με τό πρώτο τό Πρίντζα.

Τήν άλλη μέρα ό 'Ορφανίδης δημοσίευσε ένα μεγάλο ποίημα άφιερωμένο στην 'Ιταλίδα ύψιφωνα πού άρχισε με τούς στίχους τούτους:

«Πώς να τό είπω θεά
πώς να τ' όμολογήσω.
'Η Ρίττα Μπάσσο έφυγε... κ.τ.λ.»

G. 'Ορφανιδής

'Ο στρατηγός Μαρτυριάννης

Χαριτωμένη επίσης είνε και ή ιστορία του φλογερού έρωτα πού είχαν γιά την Μπάσσο δυο προσωματικότες τής εποχής έκείνης: ό πρεσβευτής τής 'Αγγλίας στην 'Αθήνα Λάτινς και ό τότε δήμαρχος 'Αθηναίων μακαρίτης Καλλιφρονάς.

'Ο Λάτινς γιά να καταπλήξη την 'Ιταλίδα καλλιτέχνηδα έκανε στό σπίτι του ένα βράδυ μεγάλη γιορτή, χωρίς όμως να προσπαλέσει σ' αυτή—όπως έκανε πάντα—τόν άντεραστή του Καλλιφρονά. Αυτός όταν την άλλη μέρα έμαθε ότι στή γιορτή ήταν ή Ρίττα θύμωσε τόσο πολύ πού άμέσως έδωσε διαταγή στους ύπαλλήλους τής δημαρχίας να κόψουνε τό νερό του πρεσβευτή και να μην ανάβουνε πια τό μοναδικό φανάρι πού βρισκότανε μπροστά στην πόρτα του!

Τό άπόγευμα τής άλλης ήμέρας ό πρεσβευτής έστειλε τόν ιδιαιτερό γραμματέα του στή δημαρχία γιά να φροντίσει να διορθωθή τό κακό. Οί ύπαλληλοι τής δημαρχίας, πού είχαν ήδη ποικίλσει από πριν, έστειλαν τό γραμματέα στό δημαρχείο γιά να συνεννοηθή.

Μόλις ό Καλλιφρονάς τόν είδε να μπαίνει στό γραφείο του τόν ρώτησε με χαμόγελο:

- Σά τίς χροστώδ την τιμή πού μου κάνετε;
- Έρχομαι από τόν κ. Πρέσβυ.
- Καί ποιόν ζητάτε;
- Τόν κ. Δήμαρχο.
- Καί έξέρει ό κ. πρέσβυς ότι ύπάρχει καί Δήμαρχος;

'Ο γραμματέας πού τά είχε χάσει με τόν τρέπο του κ. Καλλιφρονά, άπάντησε:

— Δέν σάς καταλαβαίνω.

— Σάς ρώτησα, ξαναείπε ό Καλλιφρονάς, άν ό κ. Πρεσβευτής έξέρει ότι ύπάρχει καί Δήμαρχος στην 'Αθήνα!...

— Μά φυσικά... θά τό έξέρη...
— Τότε πώς δέν τόν έκάλεσε στην προχθεσινή του συναναστροφή!;

'Η κατάπληξη του γραμματέως είχε φτάσει πια στό έπακρον.

— Σας παρακαλώ να τόν ρωτήσετε γιά αυτό, συνέχισε ό Καλλιφρονάς, και με την άπάντησή πού θά μου φέρετε μου λέτε γιά τό λόγο, γιά τόν όποιο ήθελα να μέ ήθετε.

Τό πού ό Καλλιφρονάς, άντι γ' άλλη άπάντησ, πήρε μιά πρόκληση του κ. Πρεσβευτή, διά τής όποιας, τόν καλούσε σε μιά συγκέντρωση πού θά γινόταν σπίτι του καί στην όποία θά παρίστατο και ή Ρίττα Μπάσσο.

'Α! τό τώρα μάλιστα! είπε από μέσα του ό κ. Δήμαρχος, φώναζε δέ άμέσως τόν άρμόδιο ύπάλληλο και τόν διέταξε:

— Να πάτε άμέσως ν' άνοίξετε τό νερό στην 'Αγγλική πρεσβεία και να βάλετε κ' ένα... άκόμη φανάρι έξω από την πόρτα!...

G. Καριακίδης

ΜΙΚΡΑ - ΜΙΚΡΑ

ΤΟ ΤΑΓΜΑ ΤΩΝ ΚΑΜΠΟΥΡΗΔΩΝ

Κατά τό Γαλλογερμανικό πόλεμο, τό 1870, ένας Γάλλος καμπούρης καί άδόντος, παρουσιάστηκε σ' ένα από τά στρατολογικά γραφεία του Παρισιού πού ζήτησε να καταταχθή ως στρατιώτης.

— Έχετε τά χαρτιά σας; ρώτησε ό στρατολόγος.

— Μάλιστα, άπάντησε πρόθεμα ό καμπούρης. 'Ορίστε, άν καί μου φαίνονται περιττά.

— Καθόλου, είπε ό στρατολόγος, γιατί μου φαίνεται άνίκανος πρός στρατολογία. Όπως βλέπω είσθε...

— Ναί, κύριε, είμαι καμπούρης, μά σάς βεβαιώ ότι ποτέ οί Γερμανοί δέ θά ίδουν τό έλάττωμά μου αυτό, γιατί ποτέ δέ θά τους δείξω τίς πλάτες μου.

Και έκείνη ό στρατολόγος έκέρινε, στηριζόμενος στό νόμο, να μην τόν κατατάξη, ό υπερκαταπύχτος καμπούρης ό όποιος ήταν πού πολύ πλούσιος; κατήχησε ένα όλόκληρο άνεστρατιό τάγμα από καμπούρηδες, πήγε τόν πόλεμο, έπυλόμενος όπως δέν έπυλόμεσαν ποτέ τους οί «ευπαρισσόμοροι» καί σε μία μάχη έσκοτώθηκε!